

**Bonaventura z Bagnoregia a základní
přístupové cesty k jeho spisu *Breviloquium***
(*Ctirad Václav Pospíšil*) / 15

**Některé stopy Bonaventurova díla
v Čechách 13.–15. století**
(*Ctirad Václav Pospíšil, Pavel Černuška*) / 55

Breviloquium

(*český překlad*)

PROLOG

1. Šířka Písma svatého / 75
2. Délka Písma svatého / 77
3. Výška Písma svatého / 80
4. Hloubka Písma svatého / 82
5. O způsobu, jak postupuje Písmo svaté / 84
6. O způsobu vykládání Písma svatého / 86

PRVNÍ ČÁST/ **O Boží Trojici**

- I. O sedmi hlavních částech teologie / 90
- II. Co je třeba vyznávat o Trojici osob a jednotě esence / 91
- III. O správném porozumění této víře / 94
- IV. Katolické vyjádření této víry / 95
- V. O jedinství božské přirozenosti v mnohočetnosti projevů / 99
- VI. O jedinství božské přirozenosti v četnosti přivlastňování / 101
- VII. O Boží všemohoucnosti / 103
- VIII. O Boží moudrosti, o předurčení a o předzvědění / 104
- IX. O Boží vůli a prozřetelnosti / 107

DRUHÁ ČÁST/ **O stvoření světa**

- I. O stvoření celku světa / 110
- II. O přirozenosti těles vzhledem k tomu, jak nastala / 112
- III. O přirozenosti těles vzhledem k bytí / 114
- IV. O přirozenosti těles vzhledem k aktivitě a působení / 116
- V. Jak Písmo svaté popisuje to, co bylo řečeno / 118
- VI. O stvoření nebeských duchů / 122
- VII. O odpadu démonů / 123
- VIII. O utvrzení dobrých andělů / 125
- IX. O stvoření lidské duše / 127
- X. O stvoření lidského těla / 131
- XI. O stvoření člověka jako celku / 133
- XII. O naplnění a uspořádání celku stvořeného světa / 136

TŘETÍ ČÁST/ **O porušení hříchu**

- I. O původu zla obecně / 138
- II. O pokušení prarodičů / 140
- III. O provinění prarodičů / 142
- IV. O potrestání prarodičů / 143
- V. O porušení prvotního hříchu / 145
- VI. O předávání prvotního hříchu / 147
- VII. O léčbě prvotního hříchu / 149
- VIII. O původu skutkových hříchů / 151
- IX. O původu a rozlišování hlavních hříchů / 154
- X. O původu a závažnosti trestuhodných hříchů / 156
- XI. O původu terminálních hříchů,
jimiž jsou hříchy proti Duchu svatému / 159

ČTVRTÁ ČÁST/ **O vtělení Slova**

- I. O důvodu, proč se Slovo mělo vtělit
nebo proč se slušelo, aby se Slovo vtělilo / 162
- II. O vtělení vzhledem k sjednocení přirozeností / 165
- III. O vtělení vzhledem k jeho způsobu / 167
- IV. O vtělení vzhledem k plnosti časů / 170
- V. O plnosti Kristovy milosti vzhledem
k plnosti obdarování v náklonnosti / 172
- VI. O plnosti moudrosti v intelektu / 175

- VII. O dokonalosti zásluhy v jednání / 178
- VIII. O Kristově utrpení vzhledem ke stavu trpícího / 180
- IX. O Kristově utrpení vzhledem ke způsobu trpění / 183
- X. O Kristově utrpení vzhledem k účinku tohoto utrpení / 186

PÁTÁ ČÁST/ O milosti Ducha svatého

- I. O milosti jakožto o božském obdarování / 189
- II. O milosti, nakolik slouží k dobru zásluhy / 191
- III. O milosti, nakolik je lékem proti hříchu / 194
- IV. O rozvětvení milosti do dispozic ctností / 197
- V. O rozvětvení milosti do dispozic darů / 200
- VI. O rozvětvení milosti do dispozic blahoslavenství a následně také do ovoce Ducha svatého a do duchovních smyslů / 203
- VII. O uplatňování milosti vzhledem k tomu, co je třeba věřit / 207
- VIII. O uplatňování milosti vzhledem k tomu, co je třeba milovat / 210
- IX. O uplatňování milosti vzhledem k tomu, co je třeba konat, a vzhledem k příkázáním a k radám / 213
- X. O uplatňování milosti vzhledem k tomu, oč je třeba prosit a modlit se / 215

ŠESTÁ ČÁST/ O svátostném léku

- I. O původu svátostí / 219
- II. O různorodosti svátostí / 222
- III. O počtu svátostí a o jejich rozlišení / 224
- IV. O ustanovení svátostí / 226
- V. O udělování svátostí / 229
- VI. O opakovatelnosti svátostí / 232
- VII. O založení a uspořádání křtu / 234
- VIII. O uspořádání biřmování / 236
- IX. O uspořádání eucharistie / 239
- X. O uspořádání pokání / 242
- XI. O uspořádání posledního pomazání / 245
- XII. O uspořádání svátosti kněžství / 248
- XIII. O uspořádání manželství / 251

SEDMÁ ČÁST/ **O stavu posledního soudu**

- I. O soudu obecně / 257
- II. O tom, co předchází soudu: očištný trest / 260
- III. O tom, co předchází soudu:
různé formy podpory ze strany církve / 262
- IV. O tom, co provází poslední soud: vzplanutí ohňů / 265
- V. O tom, co provází poslední soud: vzkříšení těl / 269
- VI. O tom, co následuje po posledním soudu: pekelný trest / 272
- VII. O slávě ráje / 275

Breviloquium*

(latinské znění*)

PROLOG

1. Šířka Písma svatého / 286
2. Délka Písma svatého / 288
3. Výška Písma svatého / 289
4. Hloubka Písma svatého / 290
5. O způsobu, jak postupuje Písmo svaté / 291
6. O způsobu vykládání Písma svatého / 292

PRVNÍ ČÁST/ **O Boží Trojici**

- I. O sedmi hlavních částech teologie / 295
- II. Co je třeba vyznávat o Trojici osob a jednotě esence / 296
- III. O správném porozumění této víře / 297
- IV. Katolické vyjádření této víry / 298
- V. O jedinství božské přirozenosti v mnohočetnosti projevů / 300
- VI. O jedinství božské přirozenosti v četnosti přivlastňování / 301
- VII. O Boží všemohoucnosti / 303
- VIII. O Boží moudrosti, o předurčení a o předzvědění / 303
- IX. O Boží vůli a prozřetelnosti / 305

DRUHÁ ČÁST/ **O stvoření světa**

- I. O stvoření celku světa / 308
- II. O přirozenosti těles vzhledem k tomu, jak nastala / 309
- III. O přirozenosti těles vzhledem k bytí / 310
- IV. O přirozenosti těles vzhledem k aktivitě a působení / 311
- V. Jak Písmo svaté popisuje to, co bylo řečeno / 312
- VI. O stvoření nebeských duchů / 315
- VII. O odpadu démonů / 316

* Nadpisy v tomto obsahu uvádíme česky kvůli lepší orientaci čtenáře.

- VIII. O utvrzení dobrých andělů / 317
- IX. O stvoření lidské duše / 318
- X. O stvoření lidského těla / 320
- XI. O stvoření člověka jako celku / 321
- XII. O naplnění a uspořádání celku stvořeného světa / 323

TŘETÍ ČÁST/ O porušenosti hříchu

- I. O původu zla obecně / 325
- II. O pokušení prarodičů / 326
- III. O provinění prarodičů / 327
- IV. O potrestání prarodičů / 328
- V. O porušenosti prvotního hříchu / 329
- VI. O předávání prvotního hříchu / 330
- VII. O léčbě prvotního hříchu / 332
- VIII. O původu skutkových hříchů / 333
- IX. O původu a rozlišování hlavních hříchů / 334
- X. O původu a závažnosti trestuhodných hříchů / 336
- XI. O původu terminálních hříchů,
jimiž jsou hříchy proti Duchu svatému / 337

ČTVRTÁ ČÁST/ O vtělení Slova

- I. O důvodu, proč se Slovo mělo vtělit
nebo proč se slušelo, aby se Slovo vtělilo / 340
- II. O vtělení vzhledem k sjednocení přirozeností / 341
- III. O vtělení vzhledem k jeho způsobu / 343
- IV. O vtělení vzhledem k plnosti časů / 344
- V. O plnosti Kristovy milosti vzhledem
k plnosti obdarování v náklonnosti / 346
- VI. O plnosti moudrosti v intelektu / 347
- VII. O dokonalosti zásluhy v jednání / 349
- VIII. O Kristově utrpení vzhledem ke stavu trpícího / 351
- IX. O Kristově utrpení vzhledem ke způsobu trpění / 352
- X. O Kristově utrpení vzhledem k účinku tohoto utrpení / 354

PÁTÁ ČÁST/ O milosti Ducha svatého

- I. O milosti jakožto o božském obdarování / 357
- II. O milosti, nakolik slouží k dobru zásluhy / 358
- III. O milosti, nakolik je lékem proti hříchu / 360

- IV. O rozvětvení milosti do dispozic ctností / 362
- V. O rozvětvení milosti do dispozic darů / 364
- VI. O rozvětvení milosti do dispozic blahoslavenství a následně také do ovoce Ducha svatého a do duchovních smyslů / 366
- VII. O uplatňování milosti vzhledem k tomu, co je třeba věřit / 368
- VIII. O uplatňování milosti vzhledem k tomu, co je třeba milovat / 370
- IX. O uplatňování milosti vzhledem k tomu, co je třeba konat, a vzhledem k příkázáním a k radám / 371
- X. O uplatňování milosti vzhledem k tomu, oč je třeba prosit a modlit se / 373

ŠESTÁ ČÁST/ **O svátostném léku**

- I. O původu svátostí / 376
- II. O různorodosti svátostí / 377
- III. O počtu svátostí a o jejich rozlišení / 379
- IV. O ustanovení svátostí / 380
- V. O udělování svátostí / 382
- VI. O opakovatelnosti svátostí / 384
- VII. O založení a uspořádání křtu / 385
- VIII. O uspořádání biřmování / 387
- IX. O uspořádání eucharistie / 388
- X. O uspořádání pokání / 391
- XI. O uspořádání posledního pomazání / 393
- XII. O uspořádání svátosti kněžství / 395
- XIII. O uspořádání manželství / 397

SEDMÁ ČÁST/ **O stavu posledního soudu**

- I. O soudu obecně / 400
- II. O tom, co předchází soudu: očistný trest / 401
- III. O tom, co předchází soudu: různé formy podpory ze strany církve / 403
- IV. O tom, co provází poslední soud: vzplanutí ohňů / 405
- V. O tom, co provází poslední soud: vzkříšení těl / 407
- VI. O tom, co následuje po posledním soudu: pekelný trest / 409
- VII. O slávě ráje / 411